

PHÂN TÍCH BÀI THƠ “XA NGẮM THÁC NÚI LƯ” CỦA LÍ BẠCH

1. Dàn ý phân tích bài thơ Xa ngắm thác núi Lư

a. Mở bài:

- Giới thiệu khái quát về tác giả Lí Bạch (những nét chính về tiểu sử, đặc điểm sáng tác...).
- Giới thiệu về bài thơ “Xa ngắm thác núi Lư” (hoàn cảnh ra đời, khái quát giá trị nội dung và giá trị nghệ thuật...).

b. Thân bài:

- Đỉnh núi Hương Lô:

+ Vị trí: đứng từ xa để ngắm cảnh thác nước.

+ Quan sát một cách bao quát, toàn diện.

+ Động từ “sinh”: nảy nở, sinh ra, qua đó cho ta thấy ánh mặt trời xuất hiện như chủ thể làm cho mọi vật sinh sôi, nảy nở.

+ Đỉnh núi Hương Lô được miêu tả dưới những tia nắng mặt trời chiếu rọi, làn hơi nước phản quang với ánh mặt trời ấy tạo nên những làn khói màu tím vừa rục rờ vừa kì ảo, đó chính là nét đặc trưng của đỉnh núi Hương Lô.

=> Câu thơ đầu gợi ra cái nền, cái khung cảnh đẹp huyền ảo của cảnh vật.

- Thác núi Lư:

+ Động từ “quải” (treo) đã biến cảnh vật từ trạng thái động sang trạng thái tĩnh: nhìn từ xa, đỉnh núi là khói tía mù mịt, chân núi là dòng sông tuôn chảy, khoảng giữa là thác nước treo lơ lửng như dải lụa trắng rủ xuống bất động.

+ Với hai động từ “phi”, “lưu” cảnh vật đang từ trạng thái tĩnh lại chuyển sang trạng thái động. Thác nước được miêu tả một cách trực tiếp nhưng qua đó ta lại thấy được thể núi cao và sườn dốc đứng.

+ “Tam thiên xích” là một con số ước lệ, qua đó làm tăng thêm độ nhanh, sức mạnh và thể đồ của dòng thác.

+ Phép so sánh, lối nói phóng đại: thác nước - dải Ngân Hà, qua đó cho thấy sự mạnh mẽ, kì vĩ của thiên nhiên.

=> Thác núi Lư hiện lên rất đẹp, kì vĩ và mạnh mẽ. Qua đó, giúp chúng ta cảm nhận được tình yêu thiên nhiên và phần nào đó tính cách mạnh mẽ, hào phóng của tác giả.

c. Kết bài:

- Khái quát lại giá trị nội dung và nghệ thuật của bài thơ:

+ Nội dung: cảnh tượng thiên nhiên thác núi Lư hùng vĩ, huyền ảo và tình yêu thiên nhiên, tính cách mạnh mẽ, hào phóng của tác giả.

+ Nghệ thuật: hình ảnh tráng lệ huyền ảo, sử dụng nhiều các động từ, nghệ thuật so sánh và phóng đại.

- Cảm nhận của bản thân về bài thơ: bài thơ thể hiện rõ những đặc điểm sáng tác của Lí Bạch.

2. Cảm nhận tác phẩm Xa ngắm thác núi Lư – Bài văn số 1

Bài thơ có tựa đề Xa ngắm thác núi Lư (Vọng Lư sơn bộc bố) nhưng câu thơ mở đầu lại không hề nói đến ngọn thác ấy, mà miêu tả làn khói tía (tử yên) đang tỏa lên từ ngọn núi Hương Lô. Làn khói tía được “sinh” ra từ sự “giao duyên” giữa mặt trời và ngọn núi: “Nhật chiếu Hương Lô”. Nhờ sự giao duyên ấy mà không gian ở đây bỗng trở nên thi vị và thật hữu tình...

Bài thơ đã thể hiện được sự cảm nhận tinh tế và đầy táo bạo về hình ảnh thác núi Lư.

Về phiên âm:

Nhật chiếu Hương lô sinh tử yên
 Dao khan bộc bố quải tiền xuyên
 Phi lưu trực há tam thiên xích
 Nghi thị Ngân Hà lạc cửu thiên

Về phần dịch thơ:

Nắng rọi Hương Lô khói tía bay
 Xa trông dòng thác trước sông này
 Nước bay thẳng xuống ba nghìn thước
 Tưởng dài Ngân hà tuột khỏi mây

Phần nhan đề của bài thơ đã nói lên không gian, tầm ngắm của tác giả bằng từ “xa” và “ngắm”. Tác giả đứng từ xa và ngắm nhìn vẻ đẹp kì vĩ, lớn lao của dòng thác núi Lư kì vĩ, mênh mông. Chính nhan đề bài thơ đã nói lên sự tinh tế và đầy tài hoa của Lí Bạch.

Đứng ở phía xa không thể nhìn một cách tỉ mỉ từng cảnh, từng vật nhưng lại có cái nhìn bao quát và tổng thể nhất. Ông đã lấy lợi thế có điểm nhìn này để vẽ lên một bức tranh toàn cảnh tuyệt vời nhất.

Nhật chiếu Hương lô sinh tử yên
 Dao khan bộc bố quải tiền xuyên

Một câu thơ cất lên đầy chất thơ, đầy chất thi vị, ánh nắng như đan cài, hòa vào dòng thác kì vĩ, lớn lao như vậy. Dưới ngòi bút của Lí Bạch, thiên nhiên hiện lên sống động và thật lớn lao. Ông đã miêu tả vẻ đẹp của dòng thác trước ánh nắng mặt trời, sự phản quang của nắng đã khiến cho dòng nước chuyển thành màu tía lung linh huyền ảo. Đây thực sự là điểm mới trong cách đánh giá thiên nhiên của Lí Bạch.

Nếu như câu một là gọi thì câu hai lại tả, nhưng tả thông qua sự cảm nhận mang đậm dấu ấn chủ quan của nhà thơ: Đứng từ xa mà nhìn lại thì ngọn thác như treo (quải) trên dòng sông phía trước. Động từ “quải” (treo) gợi trí tưởng tượng của người đọc về thể dạng đứng của ngọn thác, tô đậm cảm giác về sự hùng vĩ của thiên nhiên nơi đây. Và chính ý đó đã tạo đà cho câu thơ thứ ba:

Phi lưu trực há tam thiên xích

Đến đây bức tranh ngọn thác núi Lư được hiện lên với những đường nét rõ ràng nhất. Những động từ “phi” (bay), “trực” (thẳng) có sức biểu hiện mạnh mẽ, mang lại một ấn tượng mạnh về tốc độ và sức lực của dòng chảy đang đổ xuống từ độ cao ba nghìn thước. Như vậy, sự kì vĩ, tầm vóc vũ trụ của ngọn thác mới chỉ được gợi và gợi tả ở câu một và câu hai, thì đến câu ba nó được thể hiện một cách cụ thể: Chẳng những kì vĩ mà còn mang trong mình nó một sức mạnh vô biên, sức mạnh không gì cản được.

Câu thơ cuối có thể nói là câu thơ đầy ấn tượng đối với người đọc. Sự tinh tế và sự liên tưởng độc đáo của nhà thơ đã tạo nên một hình ảnh cực kì “độc” và “lạ”. Không phải nhà thơ nào cũng có vốn từ phong phú như vậy để tạo nên hình ảnh thơ mới mẻ như thế.

Nghi thị Ngân Hà lạc cửu thiên

Câu thơ lấp lánh một vẻ đẹp huyền ảo, hư hư thực thực cứ đan cài, quện chặt lấy nhau tạo nên một bức tranh đậm chất thơ. Tác giả ví thác nước như dải Ngân Hà. Một so sánh kì lạ và đầy mới mẻ. Từ “tuột” được Lí Bạch sử dụng rất đặc hiệu và làm tốt vai trò của mình trong việc chuyển thể nội dung của bài thơ. Câu thơ cuối được coi là điểm nhấn, mà “mắt nhấn” của cả bài thơ vì đã nói lên được cái hồn, cái thần thái của cả bài thơ. Hình ảnh này khiến người đọc thán phục trước tài năng thơ, tài năng ngôn ngữ và tài năng liên tưởng của Lí Bạch.

Thơ với người là một. Nét bút bay bổng, mạnh mẽ của Lí Bạch ở đây cũng chính là tâm hồn của nhà thơ. Một tầm vóc kì vĩ, một sức mạnh hào hùng và vẻ đẹp nên thơ cũng chính là những khao khát, ước vọng mà nhà thơ Lí Bạch vẫn thường vươn tới.

3. Phân tích nội dung bài thơ Xa ngắm thác núi Lư – Bài văn số 2

Lí Bạch là nhà thơ nổi tiếng đời Đường với phong cách thơ phóng khoáng, thể hiện một tâm hồn yêu tự do, yêu thiên nhiên. Những hình ảnh trong thơ ông luôn khiến người đọc cảm nhận được sự trong lành và kì vĩ. Bài thơ “Xa ngắm thác núi Lư” là một bài thơ đẹp như vậy, nói lên tình yêu thiên nhiên của Lí Bạch đồng thời ca ngợi sự kì vĩ của thiên nhiên.

Nhật chiếu Hương Lô sinh tử yên

Câu thơ đầu tiên gợi ra không gian và thời gian khi tác giả đưa độc giả dạo chơi ở núi Hương Lô. Đây là một phần của dãy núi Lư. Vẻ đẹp của Hương Lô được tái hiện vào một buổi chiều tà. Lúc xế chiều, ánh nắng chiếu vào dãy núi sinh ra làn khói tía, đó là bức tranh lung linh của tạo hóa, có chút gì đó đan xen giữa thực và ảo. Dưới ánh mặt trời, làn khói tía được sinh ra phải chăng là sự giao hòa của đất trời.

Cách tác giả dùng từ “sinh” thật đặc biệt, phải chăng sự lung linh ấy là sản phẩm giao thoa của vũ trụ. Qua việc miêu tả dãy Hương Lô, tác giả muốn nói đến rộng hơn đó là sự bao trùm của cảnh vật ở dãy núi Lư kì vĩ: huyền ảo, rục rờ, Hương Lô hiện lên như cái lư bát khổng lồ tỏa khói nghi ngút giữa núi non hùng vĩ.

Phong cảnh Hương Lô thật đẹp, thật kì diệu nhưng cái sự ảo diệu và thu hút tầm nhìn hơn cả chính là hình ảnh của ngọn thác, điểm nhấn chính của bức tranh thơ:

Dao khan bộc bố quải tiền xuyên

Phi lưu trực há tam thiên xích

Nghi thị ngân hà lạc cửu thiên

Chính nhan đề bài thơ đã nói lên toàn cảnh của bài thơ. “Xa ngắm thác” chính là việc đứng từ xa quan sát hình ảnh dòng nước từ thác núi Lư chảy xuống, như dải lụa trắng đang trào xuống. “Dao khan bộc bố quải tiền xuyên”, bức tranh tưởng chừng như vô tri vô giác chỉ có hình mà không có ảnh, nhưng chỉ một động từ “quải” thôi cũng đã đủ biến một hiện tượng đang hoạt động trở lên tĩnh lặng hơn, tất cả chỉ muốn khẳng định một điều chính là việc tựa xa ngắm thác nên chỉ có thể cảm nhận được hình ảnh là chính mà thôi.

Bút pháp nghệ thuật ước lệ tượng trưng trong thơ cổ điển được tác giả sử dụng thật linh hoạt trong câu thơ này. Dòng “thác chảy như bay đổ thẳng xuống” thể hiện tốc độ chảy mạnh mẽ của thác nước. Từ nơi ba nghìn thước cao vời vợi, dòng nước tuôn trào từ đỉnh Hương Lô đã khiến người đọc thấy được sự khốc liệt của dòng nước: tốc độ và sức chảy ghê gớm.

Câu thơ thứ ba và thứ tư thừa tiếp ý của nhau, bổ sung cho nhau: phải là từ chín tầng mây chảy xuống thì mới có tốc độ và cường độ nhanh, mạnh như vậy và ngược lại “thác chảy như bay” theo phương thẳng đứng thì phải là sông Ngân Hà từ “cửu thiên” rơi xuống. Bằng lớp ngôn từ cực tả, tâm hồn phóng khoáng, trí tưởng tượng phong phú, Lí Bạch đã vẽ nên bức tranh thiên nhiên, thác nước núi Lư vô cùng đẹp đẽ, kì vĩ.

Bằng lớp ngôn ngữ trau chuốt, giàu sức biểu cảm bài thơ đã khắc họa vẻ đẹp hùng vĩ của thiên nhiên. Đồng thời bộc lộ vẻ đẹp tâm hồn: yêu thiên nhiên, phóng khoáng, lãng mạn của nhà thơ Lí Bạch. Qua đó còn kín đáo bộc lộ lòng yêu quê hương đất nước của tác giả.

www.eLib.vn